

Hans Ygbergs och Knut Wallenbergs köp av Särö: Högtflygande planer som kunde förändrat historien

Inledning

En viktig pusselbit i Särös historia har fallit i glömska och saknas i den gängse särölitteraturen, nämligen att det var Knut Wallenberg som stod bakom Hans Ygberg när han köpte Särö i slutet av 1800-talet och projekterade Säröbanan. I sin bok ”Finansfursten: K A Wallenberg 1853-1938” skriver Ulf Olsson (2006):

”Söder om Göteborg växte det fram en bebyggelse på Särö, gynnad av kungliga familjen och Göteborgs societet. Intressant nog skulle Knut Wallenberg i slutet av 1890-talet engagera sig i utvecklingen av denna badanstalt med sina ”grosshandlarvillor”. Han köpte 1898 med hjälp av en göteborgsköpman, Hans Ludvig Ygberg, hela Särö och medverkade också i bygget av en järnväg från Göteborg några år senare. År 1905 övertog Ygberg officiellt hela ägandet, men hade stora lån hos Knut Wallenberg till sin död 1917.” (sid 233)

Genom vänligt tillmötesgående från Stiftelsen för Ekonomisk Historisk Forskning inom Bank och Företagande fick Särö Kulturarv tillgång till Enskilda Bankens direktionsarkiv på Täckas udden och där ta del av korrespondensen mellan Knut Wallenberg och Hans Ygberg, den s.k. Särö-dossién som utöver bilder, ritningar och avtal innehåller över 100 brev som utväxlats mellan Knut Wallenberg och Hans Ygberg mellan 1898 och 1917.

Bakgrund

Det var Anders Åkerman som 1839 startade en badinrättning med badrestaurang på Särö, men den person som utvecklade Särö till en attraktiv badort var Leopold Schmidt. Under hans tid förändrades affärsidén från att inackordera badgäster i rum och lägenheter till att utarrendera villor för sommargäster – den tidens lagar förhindrade styckning och utförsäljning av tomter.

På 30 år byggde Leopold Schmidt upp något av ett sommarparadis för en utvald krets välsituerade göteborgsfamiljer. Denna idyll utsattes för ett allvarligt hot när Schmidt på grund av alltför frikostiga borgensförbindelser tvingades i konkurs 1877.

Vid auktionen den 3 februari 1878 försökte ett konsortium av säröbor ropa in Särö men bjöds över av stadsfogden i Göteborg, Alfred Almén, som ropade in egendomen för 277 715 kr. Almén hade stora förhoppningar; hans avsikt var att kraftigt bygga ut badortsrörelsen genom en bolagsbildning och göra Särö till en badort av första rang. Men bolagsbildningen ledde inte till något resultat och han gick i konkurs 1884.

Samma år återköptes Särö av advokaten Frans Almén och agronomen J. W. Brattberg från Alingsås för ett pris av 325 000 kr, men 1885 övertog Brattberg även Alméns intressen i Särö. Brattberg sålde Särö 1892 till ett nybildat bolag – Särö AB – för 300 000 kr.

1897 försattes Särö AB i likvidation och man beslöt upplösa bolaget och sälja Särö säteri. Grosshandlare Carl Prytz köpte säteriet för 312 000 kr, och en ny lag från 1896 gjorde det möjligt för honom att stycka egendomen och sälja samtliga villor med tillhörande tomter. 1898 sålde Prytz själva säteriet med tillhörande fastlandsgårdar till Hans Ygberg som också skulle ta sig an frågan om en järnvägsförbindelse Göteborg – Särö. Men bakom Ygberg stod i själva verket Knut Wallenberg.

Hans Ludvig Ygberg

Hans Ygberg föddes 1856 i Söderköping där hans far var kronolänsman . Fadern dog innan han fyllde två år. Han hade en 12 år äldre halvbror, Herman Ygberg, som kom att få en betydelsfull position som stadsingenjör i Stockholm.

17 år gammal flyttade Hans Ygberg till Göteborg, träffade 10 år senare Anna Maria Herz och gifte sig med henne 1884. Första barnet, Marie-Louise, föddes 1885. Annas ena bror, Johan August Herz, startade handelsfirman JA Hertz och byggde Hertziahuset vid Packhuskajen. Den andre brodern, Bror Teodor Hertz, som bodde med sin familj i samma hus som Ygbergs, var då bokhållare och blev senare vinhandlare och konsul.

Ygberg inledde sin bana som handelsresande men etablerade sig 1891 som agent i vin och sprit, började sedan med import och förädling av olja och registrerade 1901 firman Göteborgs Nya Ojeraffinaderie. Han lät flytta ett hus från Kapellplatsen till Stallbacken på Särö, Solhem, där familjen bodde från 1899 till hans bortgång 1917.

Knut Wallenberg

Knut Wallenberg föddes 1853 och var son till A.O. Wallenberg, Enskilda Bankens grundare. Han var VD för Enskilda Banken 1886-1911 och därefter ordförande fram till sin död 1938 förutom 1914-1917 då han var utrikesminister. Han var också ordförande i Ostasiatiska kompaniet där Dan Broström var VD. Hans halvbror Oscar gifte sig med Beatrice Keiller, dotter till Alexander Keiller.

Hur Knut Wallenberg kom in i bilden

Projektet startade med att Herman Ygberg, halvbror till Hans Ygberg och stadsingenjör i Stockholm, skrev ett brev till Knut Wallenberg den 17 augusti 1898. Det börjar så här:

” Överlämnaren härav, min broder grosshandlaren i Göteborg, Hans Ygberg, har delgivit mig ett förslag till anordnande i trakten av Göteborg av en havsbadort och en villastad à la Saltsjöbaden.”

Det var nämligen så att sju år tidigare hade Knut Wallenberg köpt Saltsjöbaden och startat det som kom att kallas hans älsklingsprojekt. I det ingick också Saltsjöbanan, förebilden för Säröbanan som invigdes 10 år senare.

Efter ett personligt besök hos Knut Wallenberg en vecka senare skrev Ygberg den 26 augusti ett brev där han betonade vikten av att handla snabbt och framhöll följande:

”Ingenstädes i vårt land torde man kunna uppleta en trakt med bättre förutsättningar för en affär av ifrågavarande slag. Anläggningen skulle få betydelse, icke allenast för Göteborg, utan för hela vårt land, emedan i en kontinental mening förstklassig havskuranstalt hittills saknas i Sverige och vad de ekonomiska utsikterna vidkomma, så torde de knappast kunna vara mer lysande än i detta fall. Ett hotell a la Saltsjöbaden på en av de skogbeklädda höjderna, från vars terrasser man hade anblicken av ett öppet hav, av praktfulla solnedgångar i havet, av stora fyrar samt därtill omgivet av en vacker natur skulle säkerligen sakna motstycke i vårt land och vida utanför landet.”

Knut Wallenberg svarade i ett brev två veckor senare att han sig var villig att tillsammans med Ygberg inköpa Särö för högst 190 000 kr och tillhandahålla 4000 kr för handpenning.

I ett brev den 11 september 1898 meddelade Ygberg att han dagen innan köpt säteriet Särö för ett pris av 160 000 kr. Ygberg betalade 5 000 kr i handpenning och avtalet skrevs under den 12 september. Carl Prytz tjänade 50 000 kr på affären men Ygberg ”fruktade att han redan ångrat sig”. Han hoppades på medverkan från Wallenberg för att också köpa in Billdal som ”...lämpar sig utmärkt för anläggande av en villastad i samma manér som den vid Saltsjöbaden...”

Ygberg fick till att börja med inget besked från Billdals ägare, grosshandlaren Felix Lindberg, som han ansåg ha ”ett märkvärdigt lynne”. Trots upprepade övertalningsförsök ville Lindberg dock inte sälja Billdal.

Ygbergs vision av Särö Västerskog

I sina brev och PM beskrev Ygberg Särö på följande sätt:

”...Särö är i den engelska turistlitteraturen känd under det vackra binamnet ”Vestkustens Perla” och själv har jag under sistlidna sommar och höst personligen besökt alla havsbad av någon större betydelse i Europa samt kan av egen erfarenhet betyga att det finns få, om än något, av kontinentens havsbad som ifråga härlig natur kunna mäta sig med Särö och enligt min åsikt inget som överträffar Särö.

Hela trakten mellan Göteborg och Särö är mycket tätt befolkad, naturen synnerligen vacker med ganska höga berg vars sluttningar är skogbeväxta och nere vid havsstranden mellan bergen och havet löper järnvägen fram – man har med allt skäl kallat denna trakt för ”Nordens Riviera” emedan den i mångt och mycket påminner om sträckan Cannes – Bordighiera.

När man härtill betänker att Särö är beläget i ”Midnattssolens land” vars härliga och ljusa sommarätter utöva en alldeles speciell dragningskraft på utlänningar, att Göteborg med sina 125 000 invånare, utom förstäderna, och med dessa 160 000 invånare med den elektriska banan kan uppnås på en ½ timma och att Göteborgs invånare hava sin naturskönaste lättast tillgängliga och naturligaste förlustelseort på Särö, samt att Trollhättans vattenfall, som är bland de största och vackraste i världen och i varje fall näst Niagara det mest berömda från Särö kan nås på 2 timmars järnvägsresa, så finner man lätt att Särö har alla tendenser att bli en turistplats som få. ...”

Hans Ygberg hade en väl utvecklad vision av det framtida Särö och via Herman Ygberg, stadsingenjören, fick Per Hallman uppdraget att omsätta visionen i skisser och ritningar. Per Hallman var en av de mest kända arkitekterna i Sverige och Stockholms förste stadsplanedirektör. Han kallades ”Riksbyggmästaren” och utformade många uppmärksammade stadsdelsplaner, bl.a. för Johanneberg i Göteborg. I anslutning till Hallmans ritningar och planförslag beskrev Ygberg den nya anläggningen:

”...Nya hotellet som kommer att för en kostnad av ca. 700 000 Mark uppföras av sten på en höjd vid havsstranden i närheten av strandbad och kasino samt åt lantsidan omgivet av aldrig skog bestående av ek, lind och mest barrskog. Hotellet enligt närlagda ritning får utom rymliga restaurations-, klubb-, läs- och spellokaler en stor terrass åt havet med plats för 500 personer vid sittande bord, 101 resanderum i tre våningar jämte köks- och ekonomilokaler och bostad för källarmästare och betjäning. ... Kasinot kommer att uppföras på den i havet utskjutande udden ”Kalven” mellan båda strandbaden, få en danssal rymmande 500 personer jämte restaurations-, spel- och skrivrum. Salen förses med en scen för teater och musikkörelställningar.

...Vid Snäckstrand borde anläggas ett modernt strandbad med anordningar och betjäning i överensstämmelse med de franska och holländska strandbaden. ...

...Hela Åleviksgärdet borde anordnas till en enda stor idrottsplan, omring 700 meter i längd, där sålunda icke allenast allehanda lekar och spel kunna utföras, utan även ridövningar, ja kanske tävlingsritter kunna äga rum. ...

...De byggnader som är inritade på Stubbholmen skola förställa kasernbyggnader för arméns och flottans officerare, för den händelse staten skulle vilja bestå dylika, i likhet med vad som å alla kontinentala bad är förhållandet.

...Vid bron till fastlandet – som skulle ombyggas – borde uppföras ett portvakt- hus samt lämpligt stängsel för att kunna, under sön- och helgdagar hindra berusad allmoge och deras åkdon att komma in på ön.”

Dessutom skulle det uppföras en restaurationspaviljong på Drottningkäret vid Dambadsstranden, en sportkafé-paviljong mellan den blivande idrottsplatsen och

båthamnen samt ett kafé och konditori i utsiktstornet i vattenreservoaren på öns högsta berg. För att kunna förse hotell och restauranger med färsk fisk fanns också ett fiskeläge inritat på Keholmen.

Vad gällde konkurrenssituationen framhöll Ygberg: ”... Som Särö nu äges av mig och sedermera av det blivande bolaget, utom 50 stycken enskilda villor med mindre områden å vilka dock ej får idkas hotell- eller restaurationsrörelse, så är all konkurrens och hotell- och restaurationsrörelsen hyresmannens uteslutande privilegium under hyrestiden. ...

... Hotellrörelserna i Göteborg är, på ett undantag när, så illa skötta att en hel del handelsresande och andra komma att så vitt möjligt bo på Särö den tid de ha affärer i Göteborg.

De stora internationella hotellbolagen, Compagnie International des Grands Hotels, Gordon Hotels Ltd. m.fl. ha som bekant utom i världsstäderna hotell i Nizza, Cannes, Monte Carlo etc., men på alla dessa ställen har de stor konkurrens och deras affärer kunna därför ej bli så stora och givande som t.ex. på Särö där vi för en lång följd av år kunna lämna uteslutande monopol på all hotell- och restaurationsrörelse.”

Hotellprojektet

Ygberg rapporterade den 12 januari 1899: ” När det gäller utvidgningen av Särö som havskurort har jag skriftligen satt mig i förbindelse med 55 av de största havskurorterna runt Medelhavs-, Atlant-, Nordsjö- och Östersjökusterna. Ytterligare komplettering med Amerika.”

I slutet av mars 1899 skrev Ygberg att brodern Herman Ygberg nu fått hotellritningarna från Hallman och skulle lämna över dem till Wallenberg.

August Carlson, ägare av Berghem och en av de mest inflytelserika på Särö, skrev ett PM med 21 punkter angående hotellfrågan. Han var kritisk till hotellets placering och ville placera hotellet i en grop vid Åleviksgärdet i stället för på Kumlet. Carlson motiverade detta med "Då förenämnda område ligger i en utkant av Särö, så är platsen om kvällar och nätter mycket obehaglig, ty den är f.n uteslutande tillhåll för grävlingar, uvar, ugglor och kråkor vilka föra mycket oväsen...."

Ygberg kommenterade Carlsons PM: ”Med sådana argumenteringar hjälper ej förnuftigt resonement utan enbart maktspråk. Urinnevånarna på Särö vill inte ha Västerskog bebyggd fastän det blir en mängd de härligaste villatomter, och mot dem kan jag inte reda mig utan bankdirektörens godhetsfulla hjälp.”

I slutet av april 1899 skrev Ygberg att han mottagit hotellritningarna från sin bror efter att Wallenberg granskat dem. Wallenberg fann ritningarna tilltalande men kostnaderna på 500-600 000 kr för höga. Detta bekräftades av arkitekt Krüger som kände väl till Saltsjöbadens anläggningar. Han kritiserade Hallmans ritningar på flera punkter och menade att kostnaderna skulle kunna sänkas till 350 000 kr. Krüger ansåg vidare att matsalen med sina kolonnader var misslyckad och att hotellets korridorer var för smala och mörka. Enligt honom var Kumlet den enda riktiga platsen för ett sådant hotell. Ygberg hoppades att Wallenberg skulle komma dit ”och avgöra frågan på ett för Särös framtid värdigt sätt, för skulle de gamla säröborna få råda så blir anläggningarna fullständigt förfelade. ”

I slutet av augusti 1899 skrev Ygberg från Casino de Vichy: ”Besökt de flesta europeiska havsbaden...ytterligare stärkt åsikten att Särö är en äkta pärla...”

I januari 1900 rapporterade Ygberg: ” Önskar få definitiva svar på av mig öppnade underhandlingar med utländska hotell- och restaurangföretag, bl a Gordon Hotels ltd., Compagnie International des Grands Hotels och Kempinski i Hamburg. Ej omöjligt att förmå något av dessa stora hotellbolag att på arrende av t ex 10 år överta hotell och restaurationsrörelse på Särö och för detta betala en betydande hyra, kanske 100 000 kr per år.”

Enligt Ygberg visade Compagnie International des Grands Hotels intresse och han hade skickat dem kartan över Särö, 18 foton samt det planförslag Hallman upprättat. Kempinski i Hamburg visade stort intresse och skulle kunna bilda särskilt bolag för affären.

Men Wallenberg var skeptisk till Ygbergs planer och skrev i februari 1900:

"...planen över Särös västra del som jag finner tilltalande, men som jag förmodar ej är avsedd att på en gång genomföras. Det skulle mycket förvåna mig om ni lyckades träffa överenskommelse med solvent utländskt bolag eller

person att övertaga rörelsen på Särö. ...det blir nog ingen annan råd än att gå den vanliga vägen att bilda bolaget när så ske kan... Då emellertid allting f.n. är så kolossalt dyrt tror jag det är klokast att vila på hanen."

Ygberg svarade: "...jag med nöje finner att Bankdirektören finner planförslaget tilltalande... Hotellet, Casinot och strandbaden borde vara färdiga samtidigt med järnvägen, ty dessa kommer att ge järnvägen långt större frekvens än alla villorna tillsammans. Casinots danssal bör vara stor nog för 500 personer. De planerade hamnarna är så gott som färdiga av naturen. ...ansåg Bankdirektören att Casinot kunde anstå, men jag tror att det är minst lika viktigt som hotellet.. Compagnie International des Grands Hotels är fortfarande intresserade... ...om Bankdirektören anser att jag bör resa till Paris för att nå en uppgörelse..."

Efter Wallenbergs anvisningar vände sig Ygberg genast till bl.a. August Wijkander, Ivar Waern, C.A. Kjellberg och August Carlson med anhållan om att ingå i järnvägsbolagets styrelse och i denna uttala sig om förslag till uppgörelse med Compagnie International des Grands Hotels om att överta det blivande hotellet och restaurangörelsen. På sammanträdet den 7 mars ansåg man enhälligt att en preliminär uppgörelse med Compagnie International var synnerligen önskvärd och att Ygberg snarast skulle resa dit. Professor Wijkander hade åtskilliga betänkligheter efter tidigare samtal med Wallenberg och "...August Röhss är dock motståndare enär han betraktar Särö fortfarande så som om det vore hans privata egendom..."

Den 30 mars 1900 rapporterade Ygberg: "Mina underhandlingar med Compagnie International i Paris pågick i fyra dagar. Första gången spelade M. Morisot den store mannen och talade om att de från alla världens hörn vore uppvaktade som sökte deras medverkan... Jag visade mig emellertid lika så stor och ... att vi ej hade behov av deras medverkan. ...att vi när som helst kunde vänta ett fast anbud på flerårig hyra från ett tyskt bolag... Deras intresse stegrades i hög grad för affären och ... att M. Morisot genast efter sin hemkomst från en inspektionsresa till Tunis skulle resa hit för att studera förhållandena, varefter definitivt kontrakt skulle upprättas senast den 20 nästkommande april."

M. Morisot resa till Särö fastställdes preliminärt till 9-11 april. På hemvägen besökte Ygberg också Kempinski i Hamburg som alltjämt var intresserade och ville besöka Särö den 7 april för att därefter lägga ett slutgiltigt bud.

I ett brev den 21 april tackade Ygberg Wallenberg för ”visad välvilja under mitt senaste besök” men nämnde i brevet ingenting om vad som hänt under hotellbolagens besök och vad slutförhandlingarna lett till utan konstaterade:

”...då vederbörande visat sig vilja göra svårigheter för det stora förslagets genomförande, så får de väl finna sig uti att vi ensamma kommer att göra den stora och tämligen säkra affären genom tomtförsäljningarna på Särö. Med långt framdragen järnväg skall vi kunna, särskilt om vi dröjer med att bilda badbolaget, få ut lika mycket för den i förslaget med grön färg markerade delen (naturen orörd) som i det förra förslaget beräknats för hela Särö...Om badbolaget behöver ett startkapital på 1.000.000 kr skulle det kunna till hälften finansieras med hypotekslån, järnvägsbolaget skjuter till 200.000 kr, jordägare löser in 200.000 kr samt Compagnie International 100.000 kr.”

Det stora hotellprojektet gick här uppenbarligen i stöpet och järnvägen kom aldrig att dras fram genom Västerskog. Men Ygberg gav inte helt upp hoppet utan försökte övertala Wallenberg att överta obligationslånet för Särö Järnväg mot att järnvägen skulle dras den längre sträckan in genom Västerskog:

”Jag har tagit mig friheten att föreslå dessa villkor, emedan det kunde hända att vederbörande dessa villkor förutan, ej komme att ingå på järnvägens framdragande så långt på Särö som förslaget innefattar, ett blivande bad- och hotellbolag bleve därigenom sämre situerat och våra tomtförsäljningar få ej heller den favör som om koncessionsförslaget strikt följes.”

Men det blev inte så som Ygberg planerade – efter april stannade brevväxlingen av för resten av år 1900 och det storslagna hotellprojektet gick i graven.

Järnvägsprojektet

Knut Wallenberg visade i ett tidigt skede att han inte ville bli djupare involverad i havsbadsaffärerna medan han fann järnvägsprojektet desto mer intressant:

”Det har alltid ett visst intresse att vad som sig i Säröaffären tilldrager, men då jag ej kan taga någon aktiv del i affären utan måste anse mig som ”sleeping partner” bör ni ej rådfråga mig angående förvaltningsåtgärder, än mindre sända mig månadsrapporter. Att få se förslaget till järnväg skall bli intressant...”

F.o.m. 1901 var det järnvägsprojektet som dominerade brevväxlingen med inslag av rapporter om tomtförsäljningar och mindre projekt. Från början planerade man en bredspårig elektrisk järnväg från Allégatan ut till Särö, men då Göteborgs stad motsatte sig läget för stationen och eldriften beräknades medföra en merkostnad på en miljon kr föll förslaget.

Man diskuterade också en fortsättning till Onsala, Kungsbacka och Kinna, men det visade sig bli för dyrt och Wallenberg var inte intresserad av att gå in med ytterligare kapital. Dessutom deklarerade bankdirektör Mannheimer, Skandinaviska Kredit AB, som hade intressen i järnäggsbolaget Göteborg-Halland att han med all kraft skulle motarbeta detta järnvägsprojekt, i synnerhet om det utvidgades till Kungsbacka.

Det blev många turer innan stadsfullmäktige kunde ställa sig bakom Säröbanan. Förslaget om järnväg genom Mölndal med start vid Berzeliigatan mötte stort motstånd. Ett förslag med järnvägen rakt genom Slottskogen orsakade protestmöten och upprörda insändare, men slutligen kunde man enas om station vid Karlsroplatsen och stadsfullmäktige kunde den 6 juni 1901 fatta beslut och samtidigt förbinda sig att teckna aktier för 150 000 kr. Ett halvår senare, på nyårsafton 1901, fick man med Wallenbergs bistånd koncession för järnvägen och i mars 1902 började man bygga den.

Katt bland hermelineer

Trots enträgna försök att förmå Knut Wallenberg att resa till Särö och tala för Ygbergs sak, kom han aldrig. Däremot var Wallenberg ofta i Göteborg och på Särö för sina uppgifter i Ostasiatiska kompaniet och för att umgås med Broströms och andra familjer på Särö.

Av allt att döma var Hans Ygberg en mycket begåvad och driftig entreprenör, men säröborna var inte överdrivet förtjusta i Ygberg; han kom aldrig in i de fina kretsarna och behandlades inte med någon större respekt. Ygberg beklagade sig i ett brev i mars 1902 till Wallenberg :

”Under sistlidne juli månad gav herr Alexander Keiller sin månadskarl order att avsåga en dunge lövträd i Särö Park – 58 askar, 92 alar, ett körsbärsträd, en rönn etc. – ungefär på mitten av träden och vid en tjocklek av tre à fyra tum, blott för

att skaffa sig bättre utsikt från terrassen av den villa han innehar på upplåtelse från Särö Gård. ...tillsade jag månadskarlen att jag inte kunde finna mig däri och att han fick var beredd på att inför domstol svara för sitt tilltag, då det skulle utrönas huruvida jag vore en nolla när det gällde min egendom. Månadskarlen framförde detta till herr Keiller, vilken bad honom hälsa mig att jag just var en nolla gentemot honom.” Ygberg skrev då ett brev till Keiller och hotade med stämning om han inte betalade in 1 000 kr som skulle gå till välgörande ändamål.

Också August Röhss som gift sig med John Lyons änka Caroline och bodde sommartid på Gövik irriterade Ygberg genom att hugga ned träd på säteriets mark: ”... I höstas tog han sig t.o.m. för att under min resa hugga ned några mindre träd som stod på Särö skog.”

Det fortsatta samarbetet

Särö Havsbadets lönsamhet var långt ifrån lysande. Resultatet första verksamhetsåret 1899, en vinst på 1 470 kr, var acceptabelt men sämre 1900 och ännu sämre 1901. Ygberg skrev:

”Att resultatet för Särö 1901 är ännu sämre än föregående år beror utom på den dåliga badsäsongen i fjol, på olyckan med den nya ångbåtsbryggans ras samt utförande av en del av de reparationer och förbättringar å restaurationen...”
Försäljningen av tomter hade gått trögt ”då spekulanterna avvaktat beslut om järnväg.”

Vid det här laget hade Knut Wallenberg börjat tröttna och ville dra sig ur affären. I maj 1902 skrev han: ”Då jag icke ingår i denna affär i annan avsikt än att hjälpa Eder... har jag inte emot att avstå min andel i egendomen och järnvägen om Ni själv eller någon av Edra vänner vill övertaga den.”

Och två dagar senare svarade Ygberg: ”...beklagat att det f.n. är mig omöjligt att anskaffa de medel som krävas för en så stor reglering...”

Ett år senare, i maj 1903, lade Ygberg ett förslag att överta Wallenbergs andel i Särö och järnvägen för 270 000 kr. Wallenberg gav ett motförslag där Ygberg skulle betala hans kontanta utlägg på 170 000 kr samt ränta på resterande skuld.

Ygberg lade ett nytt förslag till avtal där han senast 1913 skulle betala Wallenberg 270 000 kr samt 5% ränta årligen. Wallenberg svarar: ” Edert förslag lider i mina ögon av två fel, det ena att avtalet är för långt, det andra att siffrorna på papperet är onödigt höga...” Man lyckades inte enas om ett avtal och det dröjde nio år, till 1912, innan ett avtal kunde skrivas.

Fortsatt tröghet i försäljningen av tomter och alltför låga intäkter i Särö Havsbad bäddade för fortsatt dålig lönsamhet. Ygberg försökte dra sig ur affärerna och sälja Särö. I maj 1909 skriver han:

”...dock nu kommit så långt att jag bland andra spekulanter har ett tyskt ”Landgesellschaft” med större avsatta fonder som synes vara allvarlig spekulant och nyligen haft som pionjär här, för att undersöka affären och dess utvecklingsmöjligheter, en bankir Schmid från Berlin, vilken syntes mycket belåten och vid sin avresa sistlidna onsdag förklarade att han om 14 dagar eller tre veckor skulle återkomma med bolagets styrelse och hoppades då, eller snarast därefter, kunna ordna affären...”

Men det blev ingen affär denna gång heller. Två år senare presenterade Ygberg i ett långt brev den senaste idén, "Svenska bungalowhouses" där Ygberg och sonen Orla skulle satsa på s.k. bungalows, dvs. lätta, billiga sommarhus på arrendetomter. Snart skulle en villa stå färdig för visning.

Den 2 november 1912 skrev Ygberg att han inte vågade binda sig för bestämda förfallodagar på kort tid och skickade ett förslag till revers på skuld om 231 361 kr som skulle förfalla till betalning 1922 ”med hopp om att kunna göra avbetalningar”. Nettot av tomtförsäljningar under åren 1901 till 1911 uppgick till 259 177 kr och avbetalningarna till Wallenberg till 51 500 kr.

Wallenberg accepterade förslaget och Ygberg tackade: "Herr Bankdirektörens godhetsfulla gårdagsskrivelse visande mig en stor och oförtjänt generositet och enastående välvilja har rört min hustru och mig till tårar..."

Badortrörelsen gick med fortsatta förluster och i oktober 1914 anhöll Ygberg åter om anstånd med räntelikvid. I april 1913 öppnade han underhandlingar med Naturskyddsföreningen i ett försök att göra Västerskog till nationalpark för ett pris av 250 000 kr. Två år senare lyckades Ygberg sälja ett område i Västerskog

till J.V. Pellerin för 57 490 kr och kunde betala räntor på sammanlagt 47 662 kr för åren 1911 till 1916.

Den 5 mars 1917 meddelade Anna Ygberg att hennes make nyligen gått bort och gjorde den 30 maj en avbetalning på 30 000 kr. I ett brev den 14 augusti samma år föreslog hon:

"Som jag för min familjs räkning tänkte försälja Särö för ett pris av 800 000 kr till ett under bildning varande bolag. här i Göteborg...önskade jag höra hur Bankdirektören ställer sig härtill."

Wallenberg svarade omgående: "På det livligaste tillstyrker jag den ifrågasatta försäljningen av Särö..." Om Särö såldes till ett aktiebolag skulle enligt reversen såsom säkerhet för Wallenbergs fordran upptas ett belopp motsvarande 60 procent av aktiekapitalet. En vecka senare såldes Särö säteri exklusive fastlandsgårdarna Guntofta och Ekenäs till ett nybildat Särö AB.